

УДК 025.4.036-027.522:37

Л.О. Пономаренко

СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІНТЕГРОВАНОГО ГАЛУЗЕВОГО ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНОГО РЕСУРСУ В ПРОВІДНИХ БІБЛІОТЕКАХ МОН УКРАЇНИ І НАПН УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У статті проаналізовано електронні бібліографічні ресурси, насамперед зведені бази даних Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського та провідних книгозбірень мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, доступ до яких надається віддаленим користувачам, розглянуто можливість їхньої інтеграції.

Ключові слова: електронні бібліографічні ресурси, зведені каталоги, електронний каталог, бібліографічні покажчики, науково-педагогічна електронна бібліотека, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського.

Л.А. Пономаренко

СОЗДАНИЕ И РАЗВИТИЕ ИНТЕГРИРОВАННОГО ОТРАСЛЕВОГО ИНФОРМАЦИОННО-БИБЛИОГРАФИЧЕСКОГО РЕСУРСА В ВЕДУЩИХ БИБЛИОТЕКАХ МОН УКРАИНЫ И НАПН УКРАИНЫ

В статье проанализированы электронные библиографические ресурсы, прежде всего сводные базы данных Государственной научно-педагогической библиотеки Украины имени В. А. Сухомлинского и ведущих библиотек сети образовательных библиотек МОН Украины и АПН Украины, доступ к которым предоставляется удаленным пользователям, рассмотрена возможность их интеграции.

Ключевые слова: электронные библиографические ресурсы, сводные каталоги, электронный каталог, библиографические указатели, научно-педагогическая электронная библиотека, Государственная научно-педагогическая библиотека Украины имени В.А. Сухомлинского.

Л.О. Ponomarenko

CREATION OF INTEGRATED SPECIAL INFORMATION BIBLIOGRAPHIC RESOURCE IN LEADING LIBRARIES UNDER MES OF UKRAINE AND NAPS OF UKRAINE AND ITS DEVELOPMENT

The article deals with the analysis of electronic bibliographic resources, first of all of joint databases of V.O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine and leading educational libraries under MES of Ukraine and NAPS of Ukraine access to which is available for distant users; the possibility of their integration is considered.

Keywords: electronic bibliographic resources, joint catalogues, e-catalogue, bibliographic indexes, scientific and pedagogical e-library, V.O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine.

Стрімкий розвиток ІТ-технологій дедалі більше впливає на сучасне суспільство, зокрема розширює можливості поширення й обміну інформацією. Набуває актуальності створення інтегрованих довідково-пошукових систем, які розкривають зміст сукупних фондів вітчизняних бібліотек, популяризують та активізують відомості про інформаційні ресурси країни, та спрямовані на задоволення запитів читачів у випереджальному режимі. Обмеженість ресурсів, неможливість опрацювання всього документного потоку, інформатизація бібліотечного виробництва, невідповідність організаційної структури бібліотек новим викликам суспільства, завданням та процесам, брак фахівців активізували реформування бібліотечної сфери. В умовах обмеженого фінансування ці проблеми долаються бібліотеками шляхом розвитку міжорганізаційних комунікаційних відносин на засадах кооперації та координації.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського (далі – ДНПБ) як всеукраїнського галузевого інформаційного, науково-методичного та координаційного центру мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України є інформаційне забезпечення потреб фахівців освітянської галузі України. У Законі України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» зазначено, що одним із пріоритетів держави в підвищенні рівня інформатизації всього суспільства є формування комп'ютерної мережі науки і культури; формування системи інформаційних ресурсів та забезпечення їхньої доступності. ДНПБ на практиці застосовує автоматизовані технології як у формуванні власних інформаційних ресурсів, так і в наданні доступу до них. Бібліографічна діяльність бібліотеки знаходиться на новому етапі розвитку, що пояснюється впровадженням інноваційних технологій, формуванням електронного середовища та появою нового виду бібліографічних ресурсів – електронних. У цьому контексті важливого значення набуває створення зведених каталогів, вторинних документів, зокрема бібліографічної продукції з актуальних питань педагогіки та психології.

Огляд корпоративних бібліотечних проєктів в Україні, визначення принципів їхнього об'єднання, аналіз результатів діяльності здійснено О.Ю. Мар'їною. Процес становлення та розвитку корпоративних комунікацій у бібліотечно-інформаційній діяльності досліджено І.О. Давидовою, В.О. Ільганаєвою. Типологію корпоративних АБІС розглянуто Ф. Воройським та Я. Шрайбергом. Теоретико-методичні проблеми електронних бібліографічних ресурсів розглядалися в працях вітчизняних і зарубіжних бібліографознавців: О.К. Беспалової, Г.Л. Левіна, І. Матвеевої, І.Г. Моргенштейна, Л.Ф. Трачук, В.О. Фокеева, Г.М. Швецової-Водки, Г. Шемаєвої. Класифікацію комп'ютерних бібліографічних ресурсів на основі ієрархії фасетів розроблено Г.М. Швецовою-Водкою. Становлення й еволюцію системи довідково-бібліографічного обслуговування в мережі бібліотек НАН України, структуру їхніх довідково-бібліографічних інформаційних ресурсів вивчала Т.В. Добко. Досвід співпраці освітянських бібліотек України щодо обміну електронними записами аналітичного розпису періодичних видань розглянуто у публікації Л.І. Самчук та Н.В. Лисиці. Проте, незважаючи на наявність ґрунтовних наукових праць із цієї проблематики, рівень дослідження галузевих бібліографічних ресурсів, їхньої інтеграції залишається недостатнім для забезпечення інноваційного розвитку педагогічної та психологічної наук, освіти та практики.

Метою цієї статті є аналіз стану електронних бібліографічних ресурсів, насамперед зведених баз даних ДНПБ та провідних освітянських бібліотек, доступ до яких надається віддаленим користувачам, розгляд можливості їхньої інтеграції, розроблення рекомендацій, які сприятимуть подальшому розвитку та використанню таких ресурсів для задоволення інформаційних потреб фахівців освітянської галузі України.

Ф. Воройський та Я. Шрайберг виокремлюють такі основні види корпоративних бібліотечно-інформаційних систем і принципів їхньої реалізації: зведені каталоги, бібліотечні системи корпоративної каталогізації; корпоративні бібліотечно-інформаційні системи.

Прикладом успішного зарубіжного бібліотечного об'єднання є зведений світовий каталог OCLC WorldCat, який почався зі створення зведеного каталогу зусиллями університетських бібліотек і завершився формуванням трансграничної багатофункціональної корпорації. Каталог відображає ресурси, що зберігаються у 57 тис. бібліотек із 112 країн світу, представлені 470 мовами.

Для корпоративної каталогізації існує «ІРБІС-Корпорація», доступна користувачам САБ ІРБІС у модулі «Каталогізатор» і реалізована на засадах розподіленої каталогізації. Для підключення власного каталогу до системи корпоративної каталогізації бібліотеці необхідно мати доступ до інтернету та онлайн-новий каталог, реалізований засобами веб-ІРБІС.

Корпоративні бібліотечні системи – це добровільні об'єднання низки незалежних в адміністративному відношенні бібліотек одного міста або області для спільного вирішення цілей і завдань, передусім пов'язаних зі створенням і комплексним використанням інформаційних ресурсів.

В. Ільганаєва вирізняє 11 головних напрямів діяльності об'єднань бібліотек, серед яких, зокрема: забезпечення доступу до інформації, яка накопичується в традиційному книжково-журнальному вигляді та електронних колекціях з використанням інтернет-технологій; обробка літератури та актуалізація відомостей про неї в електронному каталозі (ЕК), завдяки цим об'єднанням створюються розподілені ЕК, що базуються на зведених каталогах фондів бібліотек – партнерів корпорації; створення точок доступу до інтернету і каталогів бібліотек через регіональні шлюзи та портали, а саме – забезпечення доступу до зведених каталогів для бібліотек, які не є учасниками корпорації та не мають відповідного технічного забезпечення; об'єднання зусиль щодо аналітичного розпису статей тощо [6].

Як свідчить бібліотечна практика в Україні, корпоративні структури об'єднують книгозбірні різного відомчого підпорядкування, різних регіонів. Бібліотеки відрізняються за рівнем технічної бази, наявності телекомунікаційної інфраструктури, технологій, обсягами фінансування. Водночас корпоративний рух у

бібліотечній сфері потребує відповідного правового та наукового, матеріально-технічного забезпечення/унормування.

Аналіз цих питань та завдання створити на веб-порталі ДНПБ України *єдину точку доступу до галузевої фахової інформації всіх учасників освітнього процесу* було поставлено під час виконання теми «Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (далі – ІГР) в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В.О. Сухомлинського», що сприятиме не лише підвищенню ефективності наукових досліджень, удосконаленню навчально-виховного процесу в закладах освіти різних рівнів, а й *інтеграції інформаційних ресурсів з питань педагогіки, психології й освіти в електронній формі* шляхом об'єднання ресурсу ДНПБ та книгозбірень освітянської галузі України в електронну бібліотеку галузевого спрямування. Значна увага приділялася поглибленню та вдосконаленню системи вторинних документів для задоволення потреб науковців і практиків освітянської галузі України й забезпеченню доступу користувачів до інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІГР).

Розроблена в Бібліотеці Концепція створення такого ресурсу передбачала вивчення обсягу поняття *інтегрований галузевий інформаційний ресурс* як сукупність джерел інформації (вітчизняні та зарубіжні електронні ресурси з питань педагогіки, психології та освіти) й інформаційних послуг, яка організована з метою відображення структури знань у даній галузі людської діяльності на 3-х рівнях інтеграції – організаційно-технологічному, логічному і фізичному, доступ до якого надається користувачам завдяки відповідному програмному забезпеченню. Інтеграція передбачає об'єднання ресурсів і сервісів у рамках єдиної інформаційної системи, це новий напрям діяльності книгозбірень на сучасному етапі.

Здійсненню запланованого сприяли інноваційні форми роботи, які було впроваджено в діяльність цієї установи впродовж 2006–2010 рр. Зокрема, створено веб-портал ДНПБ (www.dnprb.gov.ua); активно формувався електронний каталог (ЕК); розпочато роботу

щодо організації повнотекстових баз даних (БД); здійснювалося бібліографічне обслуговування користувачів через віртуальну довідку; створювалися віртуальні інформаційно-бібліографічні ресурси з актуальних питань педагогіки й психології, бібліотекознавства та бібліографознавства; готувалася вторинна продукція з актуальних питань педагогіки й психології, яку було представлено в повнотекстовій формі на веб-порталі та розіслано до бібліотек мережі тощо [11]. Аналіз статистичних даних свідчить, що портал бібліотеки є активно відвідуваним: щорічно ним користуються понад 180 тис. відвідувачів.

Аналіз представництва бібліотек у мережі Інтернет свідчить, що станом на 01.01.2014 р. налічується 22 сайти (ДНПБ, Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека (ЛОНПБ), Миколаївська науково-педагогічна бібліотека (МНПБ), бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти (ІППО) – 3, бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 16) та 41 сторінка (бібліотеки установ НАПН України – 4, обласних ІППО – 18, бібліотеки ВНЗ III–IV р. а) педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 19). Збірник аналітичних і статистичних даних «Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики» за 2013 р. інформує, що 49% освітянських книгозбірень (ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, бібліотеки обласних ІППО – 6, бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 24) мають електронні каталоги [10].

Сьогодні у ДНПБ накопичено чималий досвід щодо створення значних масивів електронних бібліографічних ресурсів. Насамперед слід назвати бібліотечно-каталожні електронні посібники, які представлено електронним каталогом (ЕК) бібліотеки, що почав формуватися з 2004 р. у програмі MARK-SQL, а з 2006 р. – у САБ ІРБІС. За допомогою модуля Web ІРБІС, що розміщений на веб-порталі ДНПБ, для віддалених користувачів надається доступ до ЕК. Він складається з таких баз даних (БД): «Книги», «Періодика», «Рідкісні книги», «Бібліотечна справа», «Сухомлинська», «Галузева реферативна база» тощо; імідж-каталогу генерального абеткового ка-

талогу (понад 230 тис. карток українською, російською та іноземними мовами). Широкі можливості для бібліографічного пошуку надають зведені БД (далі – ЗвБД). На порталі книгозбірні вони представлені трьома БД: зведеною базою даних дисертацій із питань освіти, педагогіки й психології, зведеною базою даних збірників наукових праць та зведеною базою фахових періодичних видань, які передплачують ДНПБ і провідні освітянські бібліотеки України.

Метою створення ЗвБД було:

- об'єднання зусиль освітянських бібліотек – учасниць Проекту створення ІГР на засадах партнерства й кооперації;

- досягнення якісно нового рівня повноти й оперативності задоволення інформаційних потреб користувачів різних категорій за рахунок надання їм об'єднаних інформаційних ресурсів, акумульованих у бібліотеках галузі, і засобів пошуку з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення наукових, управлінських, виробничих, соціальних та інших завдань;

- скорочення сумарних фінансових, трудових і матеріальних витрат бібліотек на створення й підтримку ІГР та автоматизацію бібліотечних процесів [8, 220].

Станом на 01.01.2015 р., у створенні ЗвБД дисертацій беруть участь бібліотеки, що вже створили електронні каталоги та для організації ЕК використовують програмне забезпечення САБ «ІРБІС» – зокрема, це книгозбірні наукових установ НАПН України (Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих, Інституту професійно-технічної освіти, бібліотека ім. А.Ф. Залевської Інституту психології імені Г.С. Костюка), у фондах яких зберігається понад 2 200 прим. дисертацій; бібліотеки ВНЗ із різних регіонів України (Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Маріупольський державний університет, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова та Українська інженерно-педагогічна академія (м. Харків) та ін., з якими укладено Договори про співпрацю.

Для досягнення якісно нового рівня задоволення інформаційних потреб користувачів та можливості корпоративної взаємодії між освітянськими бібліотеками при аналітико-синтетичному опрацюванні документів, ДНПБ у 2013–2014 рр. здійснювала активну роботу зі створення «Зведеної бази даних періодичних видань», що зберігаються в освітянських бібліотеках України, і розпочала її з бібліотеками Інститутів НАПН України.

Створення ЕК здійснюється на інноваційних засадах кооперації та координації, зокрема розпочато інноваційну діяльність щодо обміну бібліографічними записами з освітянськими книгозбірнями МОН України й НАПН України (до наповнення БД «Періодика» долучилися 10 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного профілю). У результаті проведеної роботи станом на 01.01.15 р. зазначені БД уже розміщені та діють на веб-порталі ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського в рубриці «Електронні ресурси» розділу «Ресурси» (<http://dnpb.gov.ua/>).

Провідні освітянські бібліотеки є учасниками регіональних зведених каталогів. Наприклад, наукова бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка залучена до проекту створення зведеного електронного каталогу бібліотек Хмельницької області. На базі наукової бібліотеки Хмельницького національного університету 22 жовтня 2010 р. було проведено нараду-семинар директорів бібліотек ВЗО Хмельницького методичного об'єднання, де розглянуто проект положення про зведений електронний каталог і вирішено низку організаційних питань щодо створення та функціонування каталогу. До ЗВЕК увійшли електронні каталоги наукової бібліотеки Хмельницького національного університету, Хмельницької обласної наукової бібліотеки для юнацтва, бібліотеки Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, бібліотеки Хмельницького торговельно-економічного університету та наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка [7].

На початок 2014 р. обсяг електронного каталогу (ЕК) Миколаївської наукової педагогічної бібліотеки (МНПБ) збільшився на 25,5 тис. записів і становить 229 тис. записів. На технічній

базі МНПБ працює «Зведений електронний каталог шкільних бібліотек», який сумарно містить близько 600 тис. бібліографічних записів і відображає фонди книгозбірень 14 загальноосвітніх навчальних закладів м. Миколаєва. Бібліотека є також учасницею проекту «Ресурси бібліотек міста Миколаєва», започаткованого Миколаївською обласною бібліотечною асоціацією (МОБА).

Традиційною формою забезпечення потреб педагогічної науки є бібліографічні покажчики – основна вторинна продукція ДНПБ. Їх оперативно розміщують на веб-порталі бібліотеки, у спеціальних розділах рубрики «Бібліографічна продукція ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського». Необхідно зазначити, що впродовж 15 років існування цієї книгозбірні її співробітниками здійснювалася підготовка різних видів інформаційно-бібліографічних видань, перевага серед яких надавалася науково-допоміжним, рекомендаційним, поточним і ретроспективним посібникам, що за змістом поділяються на тематичні й персональні. Зокрема, було підготовлено та видано понад 100 ґрунтовних науково-допоміжних і рекомендаційних покажчиків. Активний попит у спеціалістів і науковців освітянської галузі мають упорядковані фахівцями ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського тематичні науково-допоміжні й рекомендаційні бібліографічні покажчики: «Сучасні освітні технології» (Вип. 1–3, 2001–2003), «Загальноосвітня школа України за роки незалежності (1991–2001)» (2002), «Формування активної життєвої позиції молодого громадянина України» (2002), «Бібліотека навчального закладу в контексті інформатизації суспільства» (2003), «Професійна освіта України за роки незалежності» (2004), «Сучасні технології в освіті» (Ч. 1–2, 2005–2007), «Розвиток професійної орієнтації в Україні» (2009), «Профільне навчання в старшій школі: шляхи розвитку» (Вип. 2, 2010), «Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 2007–2011 рр.» (Вип. 2, 2012) та ін. Незамінним для педагогів у їхній виховній, просвітницькій діяльності є щорічний рекомендаційний посібник «Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки».

Із метою науково-інформаційного забезпечення інноваційного розвитку вітчизняної педагогічної науки, теорії та практики освіти, поширення передового досвіду в діяльності навчальних закладів держави, підвищення професійного рівня педагогічних і науково-педагогічних кадрів та компетентності учнівської та студентської молоді ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського з 2001 р. уперше в Україні започаткувала підготовку інформаційних видань про життя та діяльність видатних педагогів світу, відомих учених педагогічної науки України в трьох серіях: «Видатні педагоги світу», «Академіки НАПН України» та «Ювіляри НАПН України». Також уперше в Україні бібліотекою створено серію «Майстри бібліотечної справи України», в якій розкривається творчий шлях і здобутки вітчизняних бібліотекознавців [9].

Електронні версії біобібліографічних покажчиків серії «Видатні педагоги світу» розміщено на веб-порталі ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського не лише у спеціальних розділах рубрики «Бібліографічна продукція ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського», а також на сторінках інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» [3], де створюється комплекс матеріалів – повнотекстових, бібліографічних, іконографічних тощо – про визначних і незаслужено забутих у радянський час вітчизняних і зарубіжних педагогів. За період 2008–2014 рр. в інформаційно-бібліографічному ресурсі представлено 42 персоналії, присвячених, зокрема, В.О. Сухомлинському, Х.Д. Алчевській, С.А. Ананьїну, О.М. Астрябу, Г.Г. Ващенко, Б.Д. Грінченку, М.П. Драгоманову, В.Ф. Дурдуківському, О.А. Захаренку, В.Н. Каразіну, К.Д. Ушинському, Я.Ф. Чепізі (Зеленкевичу) та ін. [3].

Водночас бібліографічна продукція ДНПБ України представлена в Науково-педагогічній електронній бібліотеці України (далі – НПЕБ), доступ до якої здійснюється на єдиній платформі САБ ІРБІС64. Акцентуючи увагу на впровадженні нових інформаційних технологій, слід підкреслити важливість створення електронної бібліотеки як системи, що реалізує уніфікований підхід до накопичення, збереження та організації різно-

манітної інформації й надання доступу до неї. НПЕБ – спеціалізована книгозбірня загального користування. У ній акумульовано інформаційні ресурси, що містять інформацію з питань освіти, педагогіки та психології й суміжних галузей наук, і надано інтерактивний доступ до зазначених джерел інформації користувачам різних категорій [1, 16]. Ресурс НПЕБ організовано у вигляді колекцій і рубрик, що дає змогу користувачеві переходити від колекцій до рубрик та конкретних видань. У структурі фонду НПЕБ є відповідний розділ «Вторинна продукція ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського».

Залишається розпорошеною на веб-порталі ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського бібліографічна інформація, що міститься у віртуальних книжкових виставках, де, крім неї, подано ще й іконографічну, реферативну інформацію, корисні посилання на інтернет-ресурси тощо.

Як зазначає у своєму дослідженні Т. В. Добко, «Виявлення бібліографічних покажчиків, тематичних списків літератури ускладнене через їхню розпорошеність на сайтах окремих бібліотек, тому логічним є створення веб-метабібліографії, яка б орієнтувала у бібліографічних ресурсах» [4, 256]. ДНПБ вже розпочала кумуляцію відомостей про бібліографічні посібники власні та освітянських книгозбірень, створивши відповідні сторінки на своєму веб-порталі: «Бібліографічна продукція ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського», «Бібліографічна продукція мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України». Детальний аналіз надходжень вторинної продукції від мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України за 2012 р., 2013 р. і попередні роки до фонду ДНПБ дав підстави для висновку, що не всі провідні освітянські книгозбірні України надсилають бібліографічні покажчики. Водночас бібліографічна продукція в повному тексті представлена лише на сайтах/сторінках 18 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. У зв'язку з цим постає завдання активізувати роботу щодо надання доступу до бібліографічних ресурсів освітянських книгозбірень.

Із метою вдосконалити доступ до своїх електронних ресурсів, електронних каталогів, вторинної продукції через інтернет, у ДНПБ розроблено 3 концепції: «Концепцію створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на базі ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського», «Концепцію науково-педагогічної електронної бібліотеки ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського», «Концепцію веб-порталу ДНПБ України як єдиної точки доступу до галузевих інтегрованих ресурсів». Передбачається активне застосування нових технологій та здійснення інтеграції розрізнених інформаційних ресурсів на єдиній платформі. Слід звернути увагу на необхідність поширення й поглиблення корпоративної та кооперативної роботи між ДНПБ й провідними освітянськими бібліотеками щодо формування інтегрованих електронних ресурсів різних видів, зокрема зведених баз даних, а також на забезпечення низки книгозбірень програмним забезпеченням САБ ІРБІС-64, що є необхідною умовою розвитку ресурсу та вирішення питання обміну бібліографічними записами.

Першочерговим завданням є створення спільними зусиллями ДНПБ та книгозбірень мережі єдиного вікна доступу до інтегрова-

них галузевих інформаційних ресурсів на веб-порталі ДНПБ та активізація взаємодії бібліотек мережі щодо обміну бібліографічною продукцією в електронній і традиційній формах.

Перспективними напрямками бібліографічної діяльності є співпраця освітянських бібліотек у плануванні підготовки бібліографічної продукції; поглиблення координації в питаннях її створення; налагодження взаємодії освітянських книгозбірень щодо обміну бібліографічними виданнями в електронній і традиційній формах.

Однім з важливих кроків в інтеграції власних бібліографічних ресурсів є відмова від представлення освітянській спільноті бібліографічних посібників у вигляді списків, що містять перелік таких видань, створення окремої спеціальної БД, яка відображатиме традиційні та електронні бібліографічні ресурси як власної генерації, так і книгозбірень партнерів. Практичне втілення інтеграції бібліографічних ресурсів у галузевій системі, яке вже розпочато, сприятиме інноваційному розвитку освіти в Україні, науково-інформаційному забезпеченню фахових потреб користувачів із питань педагогіки, психології й освіти.

Використані джерела

1. Вараксіна Н.В. Концепція науково-педагогічної електронної бібліотеки Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського / Н.В. Вараксіна ; наук. ред. П.І. Рогова. ; НАПН України, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. – К. : [б. в.], 2013. – 63 с.
2. Воройский Ф.С. Корпоративные автоматизированные библиотечно-информационные системы – классификация и принципы построения [Электронный ресурс] / Ф.С. Воройский, Я.Л. Шрайберг // Электронные библиотеки : рос. науч. электрон. журн. – 2002. – Вып. 5. – Режим доступа : <http://www.elbib.ru/index.phtml?page=elbib/rus/journal/2002/part5/SV>. – Назва з екрана.
3. Видатні педагоги України та світу [Електронний ресурс] : ресурс містить біографії, бібліографію публікацій, повні тексти статей видатних педагогів, відомості про товариства, асоціації та заклади, які носять ім'я педагогів, фотогалереї тощо / автор ідеї, наук. кер. й наук. ред. П.І. Рогова. – [Електрон. дані]. – К., 2008. – Режим доступу : http://www.library.edu-ua.net/scientific_information_work/suhomlynskiy. – Назва з екрана.
4. Добко Т.В. Довідково-бібліографічна діяльність наукових бібліотек Національної академії наук України: становлення та розвиток (XX ст. – перше десятиліття XXI ст.) / Т.В. Добко ; відп. ред. О.С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2013. – 376 с.
5. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського ; О.С. Онищенко та ін. – К. : НБУВ, 2011. – 247 с.
6. Ільганаєва В. Корпоративний рух в Україні: стан та перспективи розвитку / В. Ільганаєва // Бібл. форум України. – 2006. – № 2. – С. 13–15.
7. Кантлін С.О. Електронні інформаційні ресурси наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету ім. І. Огієнка: стан і перспективи розвитку / С.О. Кантлін // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Сер.: Бібліотекознавство. Книгознавство / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, Наук. б-ка ; [редкол.: С.А. Копилов (голова), В.С. Прокопчук та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2013. – Вип. 3. – С. 219–223.

8. Коваленко С.Г. Зведена база даних дисертацій з питань освіти, педагогіки і психології – складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу / С.Г. Коваленко // *Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В.О. Сухомлинського / АПН України, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського.* – К., 2014. – Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, перспективи створення та забезпечення доступу. – С. 218–229.

9. Пономаренко Л.О. Теоретичні та науково-практичні засади створення системи науково-бібліографічних документів із психолого-педагогічних питань у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В.О. Сухомлинського / Л.О. Пономаренко // *Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В.О. Сухомлинського / АПН України, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського.* – К., 2008. – Вип. 1 : Науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі України. – С. 160–172.

10. Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики : зб. аналіт. і стат. даних за 2013 р. ; уклад.: Л.О. Біла, А.В. Копилова, Н.Б. Соколовська ; наук. ред.: Л.М. Заліток, І.І. Хемчян / НАПН України, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. – К. : [б. в.], 2014. – 100 с.

11. Рогова П.І. Формування всеукраїнського інформаційного ресурсу з психолого-педагогічних питань освіти: сучасний стан, шляхи розвитку / П.І. Рогова // *Бібл. вісн.* – 2011. – № 4. – С. 58–61.

References

1. Varaksina N.V. Kontsepsiia naukovo-pedahohichnoi elektronnoi biblioteki Derzhavnoi naukovo-pedahohichnoi biblioteki Ukrainy imeni V.O. Sukhomlynskoho / N.V. Varaksina ; [nauk. red. Rohova P.I.] ; NAPN Ukrainy, DNPB Ukrainy im. V.O. Sukhomlynskoho. – K. : [b. v.], 2013. – 63 p.

2. Voroiskii F.S. Korporativnye avtomatizirovannye bibliotечно-informatsionnye sistemy – klassifikatsiia i printsipy postroeniia [Access mode] / F.S. Voroiskii, Ia. L. Shraiberg // *Elektronnye biblioteki : ros. nauch. elektron. zhurn.* – 2002. – Assue. 5. – Rezhim dostupu : <http://www.elbib.ru/index.phtml?page=elbib/rus/journal/2002/part5/SV>. – Nazva z ekrana.

3. Vydatni pedahohy Ukrainy ta svitu [Access mode] : resurs mistyt biohrafii, bibliohrafiu publikatsii, povni teksty statei vydatnykh pedahohiv, vidomosti pro tovarystva, asotsiatsii ta zaklady, yaki nosiat imia pedahohiv, fotohalerei toshcho / avtor idei, nauk. ker. y nauk. red. P.I. Rohova. – *Elektron. dani.* – K., 2008. – Rezhym dostupu: http://www.library.edu-ua.net/scientific_information_work/suhomlynskiy. – Nazva z ekrana.

4. Dobko T.V. Dovidkovo-bibliohrafichna diialnist naukovykh bibliotek Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy: stanovlennia ta rozvytok (XX st. – pershe desiatylyttia XXI st.) / Tetiana Dobko ; vidp. red. O.Pp. Onyshchenko ; NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V.I. Vernadskoho. – K., 2013. – 376 p.

5. Elektronni informatsiini resursy bibliotek u pidnesenni intelektualnoho i dukhovnoho potentsialu ukrainskoho suspilstva / NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im.. V.I. Vernadskoho ; [O.S. Onyshchenko, L.A. Dubrovina, V.M. Horovyi ta in.]. – K. : NBUV, 2011. – 247 p.

6. Ilhanaieva V. Korporatyvnyi rukh v Ukraini: stan ta perspektyvy rozvytku / V. Ilhanaieva // *Bibl. forum Ukrainy.* – 2006. – № 2. – Pp. 13–15.

7. Kantlin S.O. Elektronni informatsiini resursy naukovoii biblioteki Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu im. I. Ohienka: stan i perspektyvy rozvytku / Kantlin S.O. // *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka. Ser.: Bibliotekoznavstvo. Knyhoznnavstvo. / Kamianets-Podil. nats. un-t im. Ivana Ohienka. Nauk. b-ka ; [redkol.: S.A. Kopylov (holova), V.S. Prokopchuk ta in.].* – Kamianets-Podilskiy : Kamianets-Podil. nats. u-t im. Ivana Ohienka, 2013. – Assue. 3. – Pp. 219–223.

8. Kovalenko S.H. Zvedena baza danykh dysertatsii z pytan osvity, pedahohiky i psykhohohii – skladova intehrovanoho haluzevoho informatsiinoho resursu / S.H. Kovalenko // *Наук. пр. Derzh. nauk.-ped. б-ки України ім. В.О. Сухомлинського / АПН України, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського.* – К., 2014. – Assue. 4 : Intehrovanyi haluzevyi informatsiinyi resurs: stan, perspektyvy stvorennia ta zabezpechennia dostupu. – Pp. 218–229.

9. Ponomarenko L.O. Teoretychni ta naukovo-praktychni zasady stvorennia systemy naukovo-bibliohrafichnykh dokumentiv iz psykhohoho-pedahohichnykh pytan u Derzhavni naukovo-pedahohichni bibliotetsi Ukrainy imeni V.O. Sukhomlynskoho / L.O. Ponomarenko // *Наук. пр. Derzh. nauk.-ped. б-ки України ім. В.О. Сухомлинського / АПН України, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського.* – К., 2008. – Assue. 1 : Naukovo-informatsiine zabezpechennia osvitiianskoi haluzi Ukrainy. – Pp. 160–172.

10. Providni osvitiianski biblioteki Ukrainy v dzerkali statystyky : zb. analit. i stat. danykh za 2013 r. / NAPN Ukrainy, DNPB Ukrainy im. V.O. Sukhomlynskoho ; [uklad.: L.O. Bila, A.V. Kopylova, N.B. Sokolovska ; nauk. red.: L.M. Zalitok, I.I. Khemchian]. – K. : [b. v.], 2014. – 100 p.

11. Rohova P.I. Formuvannia vseukrainskoho informatsiinoho resursu z psykhohoho-pedahohichnykh pytan osvity: suchasnyi stan, shliakhy rozvytku / P.I. Rohova // *Bibl. visn.* – 2011. – № 4. – Pp. 58–61.